

Centenari de la crema de Convents 1835

EL MARTIRI PERMANENT

Els patrons principals de la nostra ciutat. Santa Tecla, Sant Magí, Sant Fruitós, i tants d'altres encara, són màrtirs. I la majoria de pobles de la cristianitat pot dir el mateix. En té tants de màrtirs l'Església, que en el "Te Deum"—el seu himne oficial podriem dir—hi canta aquell verset: "Te martirum candidatus laudat exercitus": "Us lloa el blanquejat exercit dels màrtirs".

Quines paradoxes tan sublimes! Vet-ací un exercit de combatents qui triomfen i atenyen la victòria precisament morint... i vet-ací una sang que no toca pas sinó que purifica; en diferents indrets la sagrada litúrgia diu que blanqueja.

Des dels seus començaments l'Església ha anat aixamplant l'enrolament a les legions de l'exèrcit dels seus màrtirs. Si fins i tot podem dir que l'Església és una escola de martiri! No és pas massa estrany doncs, que en tots els temps i per tot arreu l'Església estigui més o menys vexada en la seva fe, en la seva moral, en els seus temples i en els millors dels seus fills i de tal manera que podem dir que per tots aquests costats l'Església està en martiri permanent.

I de la banda dels seus enemics, es comprenen fàcilment les escames contra els catòlics per part d'aquells qui estan entenebrats en religions falses com els qui martiritzaren a Santa Tecla, a Sant Magí, a Sant Fruitós i els seus ministres. També es comprèn que en èpoques de revolta, quan l'autoritat ha quedat desfeta, inexistent, és molt explicable que la miserable xurma esbravi el llot remogut dels seus mals instints incendiant i aterrorant els monuments d'espiritualitat i de cultura, que com un exponent d'allò que més li manca, ho considera com un afront.

El que no es veuria, però, en cap altre país del món que ací en la nostra malaurada pàtria és que havent-hi governs perfectament constituïts i que tenen en les seves mans tots els ressorts del poder i de l'ordre públic, es tolerin tan sovint, es permetin i àdhuc es fomentin els assassinats de religiosos i les cremes de convents i amb una periodicitat tan freqüent i inescarmentada que arribaran a constituir unes de les fites més obiradores i de més fàcil retenció en la cronologia de la història contemporània.

—L'any de la crema dels convents!, l'any de la setmana tràgica!, l'any del 6 d'octubre!, etc., etc.

Avui la nostra ciutat comença a celebrar les festes del seu compatriota Sant Magí màrtir. Ara fa cent anys que en el seu Santuari de la Brufaganya també hi foren martiritzats uns pacífics religiosos com a Reus, i Ripoll, com Poblet i Santes Creus eren profanats i enderrocats deixant un estigma inesborrable en el front avergonyit de la nostra malaurada pàtria.

Un governant i fins qualsevol polític que tingués dos dits de front es valdria de tots els medis de propaganda per aixecar el nivell cultural d'un poble d'incendiàries, i, ben al revàs, veiem encara com certs governants històricament responsables d'aquells inqualificables incendis proclamen cínicament que si tornen a governar i es produeixen noves violències no faran pas res per a deturar-les...

En quin país vivim?

MIQUEL VILATIMO.

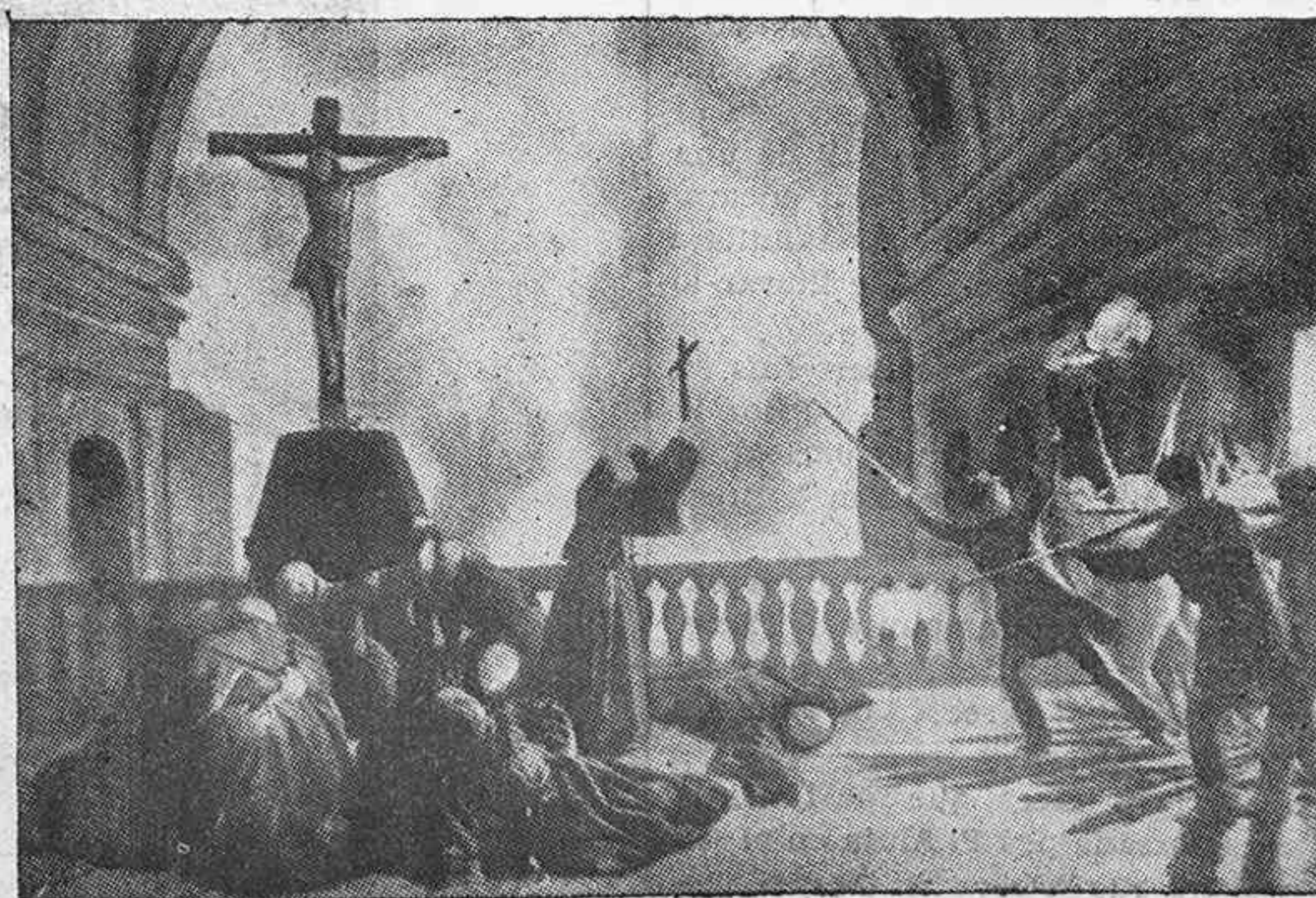
El convent de Sta. Maria de Jesús (St. Francesc) de Reus

La nit del dia 22, festa de Sta. Magdalena, es complí el centenari de la crema del convent i església de St. Francesc de Reus.

La fundació d'aquest convent franciscà data de les darreries del segle XV; primer en una petita església i molt estret convent, començaren els religiosos llur obra d'apostolat, i més tard, des de mitjans del segle XVIII, en el grandios edifici i temple majestuós, que feren del convent de Reus un dels més grans i més importants de la Província franciscana de Catalunya. L'església nova fou construïda entorn del 1770, en l'estil, neoclàssic, amb considerable amplitud i monumentalitat: és de planta rectangular amb creuer i amb cinc capelles a banda i banda de la nau cantral, la qual mideix prop de cinquanta metres de llargada. I encara avui, malgrat la pobresa i sobrietat de la reconstrucció feta a finals del segle passat, quan fou habilitada per al servei

parroquial, conserva tota l'elegància i magestat de les seves línies.

Al temps de la devastació sojornaven uns 60 religiosos, dedicats al servei religiós, a la santificació pròpia i a l'estudi i que portaven a terme en la ciutat de Reus una extensa obra de cultura, que hagué d'ésser recompensada d'una mane-

Assassinats dels frares al convent de Sant Francesc, de Reus

ra tan tràgica aquella nit de tristos records.

Foren les passions atiadades pels esdeveniments de la guerra civil carlina que provocaren aquells lamentables fets. El poble baix acusava els convents d'ésser els principals sostenidors de la guerra, i trobà en això un pretext per a satisfacer els seus odis contra els religiosos, determinant incendiar llurs convents.

Davant la passivitat i caràcter debil de les autoritats, tan del batlle de la ciutat, com del Governador civil de la província, qui es trobava a Reus aquella nit, es reuniren un centenar d'exaltats, tots armats, els quals es dirigien a St. Francesc per diferents carrers per a aplegar un major nombre de gent.

Rodejaren el convent, i amb feixos de llenya cremaren les portes; entraren a l'edifici donant al foc i destruint tot allò que trobaren al pas, i solament salvaren el celler i el rebost per aprofitar-se dels queviures que hi tenien guardats els religiosos. A l'església apilaren al mig de la nau tots els objectes combustibles: altars, tarimes, confesso-

Una altra tràgica escena

naris, cadires etc. i hi calaren foc, que malmeté horriblement, no solament la decoració, sinó també

IN MEMORIAM

Por causas ajenas a nuestra voluntad no nos fué posible publicar este número dedicado a la memoria de los mártires de la religión, el día que se cumplían los cien años de su gloriosa muerte.

Y aun cuando ya en ese día "LA CRUZ" conmemoró la trágica fecha ensalzando el heroísmo y las virtudes de los que sucumbieron víctimas de fieros instintos, remuevan hoy con igual entusiasmo, enlazando los sucesos ocurridos en el santuario de San Margín de la Brufaganya, cuya festividad celebramos con los de triste memoria llevados a cabo en toda España.

Unos y otros obedecieron al mismo plan y tuvieron el mismo fin: perseguir a la Iglesia destruyendo sus templos y asesinando a sus hijos predilectos.

Tenaz pero inútil fué el esfuerzo de los que ciegos intentaron tal empresa. Como si la Providencia quisiera dar una prueba más de la importancia de los enemigos de la Iglesia, ha permitido que nuevamente la sangre de sus hijos regase nuestro suelo.

Para los que en la pasada centuria hallaron la muerte vistiendo el hábito monacal y para los que nuestros días correrán la misma suerte por Cristo y su Iglesia, la veneración más profunda de "LA CRUZ".

bona part de la construcció de l'edifici.

Dotze religiosos foren víctimes d'aquelles turbes, assassinats vilment i profanats els cossos d'alguns d'ells; els uns pels corredors de la casa, quan intentaven fugir de llurs botxins, altres mentres es preparaven, plens d'ardidesa, a ben morir, al cor de l'església. La resta pogué salvar-se, després de passar, amagats, una nit de perills i d'angoixes, uns en una mina de desaigües, altres dessobre les voltes de l'església; molt pocs tingueren temps de fugir, escapant-se de la vigilància dels qui rodejaven el convent.

No fou fins als dies següents que les autoritats locals intentaren posar remei als danys consumats i suplir les inexcusables deficiències de la nit tràgica, ajudant els frares per a que poguessin refugiar-se en llocs segurs i donant sepultura als cossos que havien caigut sota les armes dels assassins. (1)

P. BATLLE I HUGUET prev.

(1) Vegeu E. TODA, *Los conventos de Reus i sa destrucció en 1835*. Revista del Centre de Lectura. (Reus: 1930), pàg. 1-115.

Els assassins sacrílegs de 1835 a Sant Magí de la Brufaganya

"Que tingui fam, i en sa boca lo pa i tot se'ls torni fang; que tinguin set, i s'eixuguin fonts i rius al seu devant;

Mes ai, que demà felissos i riallers tornaran!"

"Poblet" A. GUIMERA.

Amb l'oportunitat d'escaure's en guany el primer Centenari dels fets luctuosos i salpicats de sang, que una maina de vándals, àvids de venjança i de lucre, consumaren impunement a tota la nostra terra, amb l'ovirança passiva de tot un poble, volem narrar quelcom de ço que esdevingué durant aquella jornada tràgica en el Santuari de Sant Magí de la Brufaganya, més cone-

gut entre els tarragonins, amb el nom popular de "Sant Magí lluny". El Santuari que guarda les despulles mortals del Sant Anacoreta, situat en plena Serra de la Brufaganya, a l'extrem N. E. de la "província" de Tarragona, des de la vigília de Tots Sants de 1603, estava sota la cura dels religiosos de Sant Domènec, els quals hi fundaren en aquesta data un Convent.

